

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. II. Eucharistia liberat à culpis quotidianis, & præservat à peccatis
mortalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

4. Verumenimverò quoniam noctuis claritas solis non minores tenebras, quam aquilis nox ipsa parit, Calvinus, Kemnitius, & alii Hæretici ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras, volunt Eucharistiam primariò institutam ad remissionem peccatorum. Fundamentum accipiunt ex illo, quod dicitur de Calice Matth. 26. v. 28. *Qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Et de specie panis Joannis 6. v. 33. *Panis enim Dei est, qui descendit de celo, & dat vitam mundo.*

& quibusdam Patrum sententis, Item ex Patribus, Divo Chryostomo Homilià 83. in Matth. ubi comparans hoc Sacramentum cum agno Paschali ait: *Si hoc remissionem peccatorum facit, sicut certè facit, illud supervacaneum omnino est.* Præterea ex Divo Damasceno lib. 4. de Fide cap. 4. ubi dicit: *Is, qui hoc Sacramentum per fidem dignè suscipiunt, in peccatorum remissionem & vitam eternam, animiq; & corporis præsidium cedit.*

ac sensu Ecclesie. Idem videri potest indicare Ecclesia in multis orationibus Missæ; in quibus tribuit Eucharistiæ, non solum quòd sit *fortitudo fragilium*; sed etiam *Absolutio scelerum.*

Explican- tur SS. Pa- tres vel de remissione venialium, vel de remissione poenæ. Porro hæc omnia per unam aut alteram observationem, velut favilla æstivæ aræ turbine dissipata, evanescent. Prima est, Patres aliquando generatim loqui de remissione & venialibus. Secunda, quando loquuntur de sceleribus seu gravioribus peccatis, non loquuntur de illis quoad reatum culpæ, sed poenæ, quem reatum tollit hoc Sacramentum; non quidem ut Sacramentum, sed ut Sacrificium est, uti infra patebit.

Eodem modo explicari potest illud Matth. *Qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Quæ effusio representativè fit in Missæ Sacrificio, ubi Sanguis à Corpore separatim ponitur ex vi verborum. Ut omittam illum locum non immeritò intelligi de Sacrificio cruento, quod erat Dominus oblatus in monte Calvaria; à quo omnia Sacramenta acceperunt suam vim sanctificandi, & remittendi peccata.

5. Tertia observatio, quando hoc Sacramentum dicitur dare vitam animæ, sensus est, quòd illam conserveat, præservando (ut dicit Trident. suprà) à peccatis mortalibus; sicut panis usualis dicitur vita hominis, quia vitam sustentat. Unde optimè Cyprianus, vel quisquis est auctor apud Cyprianum, Serm. de Cœna Domini: *Sicut panis communis vita est corporis, ita supersubstantialis vita est animo.* Hanc autem præservationem præstat augendo habitum dilectionis Dei, extinguendo affectum vitiorum, & conciliando auxilia gratiæ actualia, quibus animus excitatur & adjuvatur in via mandatorum Dei.

Item verba Ecclesie, Atque hæc ratione, ut indicat Doctor Angelicus 3. parte q. 79. art. 3. ad primum, Tribuitur Eucharistiæ, quòd sit *Ablutio scelerum.*

8. Thomas.

Hæc sunt verba D. Thomæ: *Ad primum dicendum, quod petimus ut hoc Sacramentum sit ablutio scelerum; vel eorum quorum conscientiam non habemus (secundum illud Psalmi: Ab occultis meis munda me Domine) vel ut contritio in nobis perficiatur ad scelerum remissionem; vel etiam ut nobis robur detur ad scelera vitanda.*

Ecce hæretica pravitas cardinalibus suis laxata. Verbo autem ut absolvam:

CONCLUSIO II.

Eucharistia liberat à culpis quotidianis, & præservat à peccatis mortalibus.

6. Quid Eucharistia aliquando liberet à peccatis mortalibus, satis diximus disp. 1. Eucharistia quando liberat à mortalibus. sect. 5. conclus. 4. & quia nihil novi occurrit dicendum, transeo ad remissionem peccatorum venialium, quæ discretis verbis traditur à Concilio Trident. suprà; eamque antea docuerant omnes Theologi ex infinitis propemodum testimoniis SS. Patrum, quæ vide apud alios quia obvia & evidentissima, ita ut non videatur relictus ambigendi locus.

Equidem dubitatur hodie à multis de modo, quo hæc sunt per Sacramentum, an videlicet remittantur peccata venialia immediatè, & ex opere operato, sicut remittuntur per Baptismum, Pœnitentiam, & Extremam Unctionem; an verò tantum mediatè, quatenus Eucharistia confert actualia gratiæ auxilia, quibus mediantibus excitantur charitatis & contritionis actus, immediatè remissivi peccatorum venialium ex opere operantis.

Suppono ex disp. 1. sect. 4. conclus. 4. Singula Sacramenta præter gratiam habitalem conferre auxilia quædam specialia, quibus homo juvetur ad cuiusque Sacramenti finem obtinendum. Ergo Eucharistia confert specialia auxilia seu gratias actuales ad fervorem charitatis excitandum, & affectum communicantis per amorem convertendum in Christum, ut probat ratio cibi & potûs, atque illud Christi Joan. 6. v. 57. *Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in illo; utique per charitatem, de qua testatur Joan. Epistola 1. cap. 4. v. 16. Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

Quid ergo miramur, quòd illi, qui sepiùs cum debita animi præparatione communicant, rarissimè, imò numquam peccent mortaliter? Si quis diligit me, ait Christus Joan. 14. v. 23. *sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & apud eum mansionem faciemus.* Felix mansio, quæ sic Deus hominem interius corroborat, atque exterius prævenit, &

& protegit, ut vel represso dæmone, & amotis occasionibus à tentacionibus liberet, vel ad eas superandas specialia auxilia & gratias tribuat.

7. Efficacitate ergo, inquit S. Ignatius Martyr in Epistola ad Ephes. frequenter accedere; quando enim assidue hoc ipsum agitur, expelluntur potestates Sathanae. Et D. Chryl. Homilia 45. in Joan. & Homilia 61. ad Populum; Hic sanguis demonum procul pellit, Angelos, & Angelorum Dominum ad nos allicit; demones enim cum Dominum sanguinem in nobis vident, in fugam vertuntur, Angeli autem concurrunt.

8. Adhuc miramini? Hic est panis de calo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Joan. 6. v. 50. Potius admiratione dignum videtur, hominem tot gratis corroboratum, præventum & protectum, sponte sua ruere in peccatum. Sed cum dico, sponte sua, cessat omnis causa admirationis. Neque enim Deus sic gratia sua hominem in hac vita corroborat, prævenit & protegit, quin in potestate liberi arbitrii sit peccare.

Habet quippe unusquisque (utor verbis D. Aug. lib. 2. de actis cum Felice cap. 4.) in voluntate aut eligere que bona sunt, & esse arbor bona; aut eligere que mala sunt, & esse arbor mala; dicente Domino Matth. 12. v. 33. Aut facite arborem bonam & fructum eius bonum, aut facite arborem malam & fructum eius malum. Cum ergo dicit (prosequitur idem S. Doctor, ac divinæ gratiæ fidelissimus Assertor) aut hoc facite, aut illud facite, potestatem indicat, non naturam.

Nam si natura, inquit ille lib. de duabus animabus cap. 12. non voluntate faciunt; id est, si libero ad faciendum, & ad non faciendum motu animi carent; neque si bonum eligerent (verba sunt Divi Aug. lib. de actis cum Felice cap. 4.) præmium eius acciperent; neque si malum eligerent, penam eius sentirent. Quod non est contra gratiam Dei, (inquit lib. 1. Retract. cap. 22.) quam predicamus. In potestate quippe hominis est mutare in melius voluntatem, sed illa potestas nulla est, nisi à Deo detur, de quo dictum est: Dedit eis potestatem filios Dei fieri.

9. Equidem teste Ecclesiastico cap. 15. v. 18. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, habitur illi; vel ut legit D. Aug. lib. de Grat. & lib. arbit. cap. 2. In conspectu vita & mors, & quodcumque placuerit, dabitur ei. Et illic subjungit, Ecce apertiissime videmus expressam liberum humanæ voluntatis arbitrium.

10. Ne autem quispiam putaret liberum arbitrium posse à semetipso fructum aliquem ferre, cap. 4. sic incipit dicere: Sed metuendum est, ne ista omnia divina testimonia, & quæcumque alia sunt, que sine dubitatione sunt plurima, in defensione liberi arbitrii sic intelligantur, ut ad vitam piam & bonam conversationem, cui merces æterna debetur, adiutorio & gratia Dei locus non relinquatur.

Scitè dixit S. Prosp. lib. 2. de Vocat. Gen. cap. 12. Multis, qui iam iudicio rationis utuntur, ideo liberum est discedere à Deo, ut non discessisse sit præmium: & ut quod non potest, nisi cooperante Spiritu Dei fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

Quapropter de perseverantia munitur (verba sunt Trident. sess. 6. cap. 13.) de quo scriptum est: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit: Quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo qui potens est eum, qui stat, statuere ut perseveranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo (quantumcumque etiam devotè suscipiens hoc Sacramentum) sibi certi aliquid absolutè certitudine polliceatur; tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent: Deus enim, nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet, operans velle & perficere. Qui ergo stat, videat ne cadat.

Scriptum non ignoro à Divo Aug. lib. de Corrupt. & Gratia cap. 12. Subventam est igitur infirmitati voluntatis humana, ut divinâ gratiâ indeclinabiliter, & insuperabiliter ageretur, & ideo quamvis infirma, non desceret, neque adversitate à iquâ vinceretur. . . . Fortissimo quippe dimisit, atque permisit facere quod vellet: Infirmitas servavit ut ipso donante invictissime quod bonum est vellent, & hoc descreere invictissime nollent. Hoc, inquam, scriptum scio, & non dubito de veritate: verum ubi, vel à quo scriptum sit, huiusmodi gratiam divinam per hoc Sacramentum infallibiliter conferri, planè nescio.

11. Lego quidem apud D. Bern. Ser. de Cœna Domini: Quis poterit tam efferos motus frangere? Quis pruritum ulceris huius ferre queat? Considerate, quia & in hoc gratiâ subvenit, & ut securi stitis, Sacramenti Dominici Corporis & Sanguinis pretiosi investituram habetis. Duo enim illud Sacramentum operatur in nobis, ut & sensum minuatur in minimis, & in gravioribus peccatis tollat omnino consensum. Sed numquid infallibiliter? Certè experientia docet aliquando nec in minimis minuere sensum, nec in gravioribus peccatis tollere omnino consensum. Quot enim in Paschate dignè communicant, qui tamen non post multum temporis rursum gravissimè peccant?

12. Ipsum Bernardum consule, & dicet tibi Ser. in die Sancto Paschæ: Proh dolor peccandi tempus, terminus recidendi facta est Resurrectio Salvatoris. Ex hoc nempe commensationes & ebriitates redeunt; cubilia & impudicitia repetuntur &c. Cur istud, nisi vel quia indignè communicant, ut ibi videtur indicare Bernardus; vel certè quia interiori gratiâ divinæ resistunt? Deus namquè, inquit Trident. sess. 6. cap. 11. suâ gratiâ (actuali) semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur.

Præclare ad propositum D. Prosper lib. 2. de Vocat. Gen. cap. 26. Gratia quidem Dei in omnibus iustificationibus principaliter præminet suadenda

S. Prosp.

10. Quod de perseverantia munitur ex Trident.

Expendit auctoritas aliqua D. Aug.

11. D. Bern. di.

12. de D. Prosper.

7. Efficacitate ergo, inquit S. Ignatius Martyr in Epistola ad Ephes. frequenter accedere; quando enim assidue hoc ipsum agitur, expelluntur potestates Sathanae. Et D. Chryl. Homilia 45. in Joan. & Homilia 61. ad Populum; Hic sanguis demonum procul pellit, Angelos, & Angelorum Dominum ad nos allicit; demones enim cum Dominum sanguinem in nobis vident, in fugam vertuntur, Angeli autem concurrunt.

8. Adhuc miramini? Hic est panis de calo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Joan. 6. v. 50. Potius admiratione dignum videtur, hominem tot gratis corroboratum, præventum & protectum, sponte sua ruere in peccatum. Sed cum dico, sponte sua, cessat omnis causa admirationis. Neque enim Deus sic gratia sua hominem in hac vita corroborat, prævenit & protegit, quin in potestate liberi arbitrii sit peccare.

6. Equidem teste Ecclesiastico cap. 15. v. 18. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, habitur illi; vel ut legit D. Aug. lib. de Grat. & lib. arbit. cap. 2. In conspectu vita & mors, & quodcumque placuerit, dabitur ei. Et illic subjungit, Ecce apertiissime videmus expressam liberum humanæ voluntatis arbitrium.

8. Adhuc miramini? Hic est panis de calo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Joan. 6. v. 50. Potius admiratione dignum videtur, hominem tot gratis corroboratum, præventum & protectum, sponte sua ruere in peccatum. Sed cum dico, sponte sua, cessat omnis causa admirationis. Neque enim Deus sic gratia sua hominem in hac vita corroborat, prævenit & protegit, quin in potestate liberi arbitrii sit peccare.

10. Ne autem quispiam putaret liberum arbitrium posse à semetipso fructum aliquem ferre, cap. 4. sic incipit dicere: Sed metuendum est, ne ista omnia divina testimonia, & quæcumque alia sunt, que sine dubitatione sunt plurima, in defensione liberi arbitrii sic intelligantur, ut ad vitam piam & bonam conversationem, cui merces æterna debetur, adiutorio & gratia Dei locus non relinquatur.

9. Equidem teste Ecclesiastico cap. 15. v. 18. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, habitur illi; vel ut legit D. Aug. lib. de Grat. & lib. arbit. cap. 2. In conspectu vita & mors, & quodcumque placuerit, dabitur ei. Et illic subjungit, Ecce apertiissime videmus expressam liberum humanæ voluntatis arbitrium.

10. Ne autem quispiam putaret liberum arbitrium posse à semetipso fructum aliquem ferre, cap. 4. sic incipit dicere: Sed metuendum est, ne ista omnia divina testimonia, & quæcumque alia sunt, que sine dubitatione sunt plurima, in defensione liberi arbitrii sic intelligantur, ut ad vitam piam & bonam conversationem, cui merces æterna debetur, adiutorio & gratia Dei locus non relinquatur.

11. Lego quidem apud D. Bern. Ser. de Cœna Domini: Quis poterit tam efferos motus frangere? Quis pruritum ulceris huius ferre queat? Considerate, quia & in hoc gratiâ subvenit, & ut securi stitis, Sacramenti Dominici Corporis & Sanguinis pretiosi investituram habetis. Duo enim illud Sacramentum operatur in nobis, ut & sensum minuatur in minimis, & in gravioribus peccatis tollat omnino consensum. Sed numquid infallibiliter? Certè experientia docet aliquando nec in minimis minuere sensum, nec in gravioribus peccatis tollere omnino consensum. Quot enim in Paschate dignè communicant, qui tamen non post multum temporis rursum gravissimè peccant?

12. Ne autem quispiam putaret liberum arbitrium posse à semetipso fructum aliquem ferre, cap. 4. sic incipit dicere: Sed metuendum est, ne ista omnia divina testimonia, & quæcumque alia sunt, que sine dubitatione sunt plurima, in defensione liberi arbitrii sic intelligantur, ut ad vitam piam & bonam conversationem, cui merces æterna debetur, adiutorio & gratia Dei locus non relinquatur.

deno exhortationibus, movendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, corq; ipsum illuminando, & fidei affectionibus imbuendo: sed etiam voluntas hominis subiungitur ei atque coniungitur, qua ad hoc praeditis est excitata praesidiis, ut divino in se cooperetur operi, & incipiat exercere ad meritum, quod superno semine concepit ad studium, de sua habens mutabilitate si desinat, de gratia opitulatione si proficit. Quae opitulatione per innumeros modos sive occultos, sive manifestos, omnibus adhibetur, & quod a multis refutatur, ipsorum est nequitia: quod autem a multis suscipitur, & gratia est divina, & voluntatis humanae.

Gratia divina est & voluntatis humanae quod virtute Eucharistiae multum praeservetur a peccatis mortalibus,

13. & accipiant remissionem peccatorum venialium.

Quomodo hoc Sacramentum magis unitur, explicatur ex D. Bonaventura.

14. Catechismo p. II V.

& Concil. Florent.

Profectio gratiae divinae est, & voluntatis humanae, quod tam multi a tam multis peccatis mortalibus praeserventur virtute huius sanctissimi Sacramenti. Gratiae, inquam, divinae, sive exterius protegentis, amoris occasionibus, sive interius corroborantis per bonas inspirationes, & salubres affectiones, quibus voluntas humana cooperatur credendo, sperando, diligendo.

Nec dubitandum, quin eodem modo per hoc Sacramentum remittantur peccata venialia, dum voluntas excitata divina gratia & adjuta, divino in se cooperatur operi, & incipit exercere ad meritum, eliciendo actus poenitentiae formalis vel virtualis, quod superno semine concepit ad studium.

Hinc Seraphice Doctor Seraphicus 4. dist. 12. parte 2. art. 1. q. 3. Dicitur ergo hoc Sacramentum magis unire, quia digne accedentem reddit ferventorem, ut carbo ignitus, & iterum reddit fortiozem, ut bonus cibus. Et ex hoc quod reddit charitatem magis ignitam, adiuvat ad consumendam peccati venialis rubiginem. Ex hoc quod magis firmat, adiuvat ad vitandam omnia scelera; & ratione utriusque valet ad augmentum virtutum, & maxime charitatis, quae est vinculum, non quantum ad essentiam, sed quantum ad fervorem v. l. radicacionem. Fervor enim minuitur quotidie per venialia & radicatio: ideo oportet per hunc cibum restaurari deperditum.

De hac restauratione sic inquit Pius V. in suo Catechismo parte 2. cap. 4. q. 40. Quidquid enim cupiditatis ardore anima amisit, cum levi aliqua in re parum offendit, totum Eucharistia, eas ipsas minores culpas abstergens, restituit: quemadmodum etiam (neque enim a proposito similitudine descendendum videtur) quod innati caloris vi quotidie detrahitur ac deperit, paulatim, adli & refici naturali alimento sentimus.

Hac similitudine antea explicaverat effectum Eucharistiae Eug. IV. in Conc. Florent. dicens: Omnem effectum, quem materialis cibus & potus quoad vitam agunt corporalem. . . . Sacramentum hoc quoad vitam operatur spirituales. Sicut ergo cibus & potus materialis restaurant amissa, causant humores bonos, & noxios expellunt; ita spiritualis cibus & potus passiones noxias minuunt ac expellunt, bonas vero &

salubres cogitationes, affectionesque excitant, quibus libere assentiendo & cooperando homo liberetur a culpis quotidianis & a peccatis mortalibus praeservetur.

Ex qua comparatione (ut ad illud, quod controversitur inter Doctores Catholicos accedamus) inferunt plures, cibum spirituales restaurare ruinas quotidianarum infectionum, id est, remittere peccata venialia, etiam immediate ex opere operato, uti Sacramenta Baptismi, Poenitentiae & Extremae Unctionis, absque alio pio motu. Alii requirunt pium motum, etsi de se insufficientem ad ea, saltem omnia, remittenda: quia, inquit, non videtur Deus etiam leves offensas remittere, nisi homo se ab eis aequaliter avertat, & eas retractet; quod tamen (addunt) non est plane certum, quando homo actu non amplius inficitur.

Dicunt autem, Saltem omnia, propter quodam, qui putant, actus aliquos, etiam generaliter retractivos omnium venialium, sufficere posse ad remittenda aliqua, etsi non ad omnia. Quod tamen videtur illis parum verisimile, si intelligatur (ut ipsi intelligunt) de remissione quoad culpam, cum omnia aequè retractentur, nec sit potior ratio de his, quam de illis, nec aliquid fundamentum sit istius conjecturae.

Ceterum quod Eucharistia delectat illa immediate, probant ex Innoc. III. lib. 4. de Myst. Missae cap. 44. ibi: Nam Eucharistia si digne sumitur; a malo liberat, & in bono confirmat, venialia delet, & cavet mortalia. Similiter ferè loquitur Trident. sess. 13. cap. 2. Quae utique locutio intellecta ut sonat, significat deletionem per se, & immediatam. Nec est ratio intelligendi improprie.

Atque haec sententia apparet satis probabilis, maxime ex auctoritate Doctorum D. Thomae, Bonaventurae, & aliorum, tum Veterum, tum Recentiorum. Nam si quaeritur ratio a priori, nulla alia esse potest, quam voluntas instituentis, quae neque ex Scriptura, neque ex ullo Concilio videtur efficaciter probari.

Quod enim attinet ad Tridentinum, illud eodem modo loquitur de praeservatione a peccatis mortalibus, quam tamen constat Eucharistiam non efficere immediate, infallibiliter nos praeservando, sed solum, ut dictum est, mediis bonis inspirationibus & affectionibus, quibus excitamur ad non peccandum. Cur ergo infallibiliter remittat peccata venialia, & non potius, sicut dat vires contra tentationes, quantum est de se, licet non semper cum effectu, ita etiam restaurat amissa, quantum est de se, praestando vires & auxilia, quae per peccata venialia demeremur, ut possimus illa excutere?

Sane neque cibus naturalis semper nutrit aut restaurat amissa cum effectu, sive ex opere operato, ut sic loquar; sed dependenter ab actione

actione naturali potentia vegetativa, per quam convertitur in substantiam viventis, qua proinde deficiente, deficit nutritio & restauratio, licet cibus, quantum est ex se, sit materia sufficiens nutritionis & restorationis. Ut omit- tam in multis aliis hanc similitudinem claudi- care.

Addunt aliqui, etiam Sacrificium Missae re- mittere peccata venialia, juxta illud Trident. sess. 22. c. 1. *Atque illius (Sacrificii cruenti) salutaris virtus in remissionem eorum, qua a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicat ut: equidem solum mediate secundum communem senten- tiam.*

18. Sed facilis est responsio. Prima: Concilium ibi loqui non tantum de peccatis venialibus, sed etiam mortalibus, qua manifestum est non remitti immediate per Sacrificium; sed media dumtaxat poenitentia, prout ibidem cap. 2. docet his verbis: *Huius quippe oblatione placatus Dominus, gratiam & donam poenitentiae concedens, crimina & peccata etiam ingentia dimittit. Quid simile dicit de remissione venialium per Eucha- ristiā?*

Resp. 2. aliunde certò constare Eucha- ristiā conferre gratiam sanctificantem, qua se- cundum quorundam opinionem exigit de con- gruo remissionem venialium, si non omnium, saltem aliquorum pro majori vel minori ejus intensio: consentaneum enim videtur legi- bus amicitiae, ut quoties aliquis admittitur ad arctius vinculum amicitiae, toties leves aliquae offensa condonentur. Quid ergo fiet ei, qui admittitur ad convivium? Facile solent amici in conviviis leves offensas remittere.

Atque haec erit ratio congruentiae, qua non militat in Sacrificio, quod non est convivium, neque probabilis confertur ex opere operato augmentum gratiae sanctificantis, ut infra la- tius dicetur.

Porò ad primum desumptum ex Concilio Trident. respondeo disparitatem esse peten- dam ex subjecta materia: nam si Eucharistia infallibiliter & immediate praeservaret à pec- catis, jam tolleretur libertas hominis, nec posset peccare, etsi vellet: remissio autem pec- catorum potest concedi etiam contra volun- tatem hominis sine ullo detrimento libertatis. Respectu igitur praeservationis est ratio suffi- ciens Concilium improprie intelligendi; secus respectu remissionis venialium.

Et verò licet cibus materialis non reparat, quod deperditum est virtute caloris naturalis, nisi mediate actione viventis; equidem magis mediate juvat ad operandum, dando vires: ergo similiter cibus spiritualis immediatus de- bet remittere venialia, quam praeservare à mor- talibus.

Ex his communis sententia multum reddi- tur plausibilis. Restat tamen aliquibus non- nullus scrupulus; cur ergo urgeantur homines

se emundare à venialibus antequam comuni- nicent? Peccata, inquit D. Aug. Tract. 26. in Joan. *est sunt quotidiana, vel non sunt morti- fera, antequam ad altare accedatis, attendite quod dicitis; Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Si dimittis, di- mittetur tibi: securus accede, panis est, non ve- nenum.*

Respondeo; consilium optimum, quia de re certiori & meliori: certiori quidem, quia non est planè certum Eucharistiā immediate remittere; meliori verò, quia emundatio prae- via est melior & dignior dispositio; adeoque uberior effectus, secundum illa, qua diximus disp. 1. sect. 5. concl. 1.

Hinc etiam praeparantibus se ad sumptionem Extremae Unctionis merito suadet retractatio peccatorum venialium, licet certò per il- lud Sacramentum remittantur; cur hoc, nisi quia melior dispositio, inò fortè necessaria? Solet etiam praemitti confessio tamquam me- dium magis per se ad illam remissionem in- stitutum. Ceteroquin ut quid suadetur fide- libus; ut confessuri efficiant perfectam contri- tionem, si per ipsam confessionem deleantur culpa, etiam graves, cum sola attritione? Plura de remissione venialium in materia de Poenitentia.

Hoc unicum admoneo Lectorem, ut quaerè dicta sunt de immediata remissione venialium, intelligat quòdam culpam; nam remissionis poenae neque Scriptura, neque Concilia, aut SS. Patres meminerunt, quod satis est, ut non asseratur; praesertim cum neque ex aug- mento gratiae colligi possit, ut per se constat, neque ex fide hujus Sacramenti: quia reatus poenae non includit malitiam moralem impe- dientem fervorem charitatis.

Adde, Eucharistiā quatenus Sacrificium, per se ordinatam esse ad remissionem poenae temporalis, & ideo nullatenus necessarium fuisse, ut sub ratione etiam Sacramenti ad eun- dem effectum ordinaretur.

Hucusquè de effectibus, quos Eucharistia operatur in anima; operatur, inquam, cum quadam spiritus suavitate & delectabili devo- tione; quam tamen illi soli sentire solent, qui animo ab inordinatis affectibus, etiam venia- libus, vacuo, sollicitè ad illius sumptionem se praeparant, ac suavissimi Sacramenti quasi ma- sticatione per sanctas meditationes ad hanc mensam accedunt.

Sed quid de effectibus, quos operatur in corpore?

Optimum consilium est ante Communionem se emundare à venialibus;

ut etiam ante sumptionem Extremae Unctionis;

idque per praeviam confessionem;

21. Immediata remissio hinc intelligitur de culpa, non de poena.

Eucharistia, ut sacrificium est, per se ordi- natur ad poenae remissionem;